

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Класичного приватного університету,
голова приймальної комісії

Віктор ОГАРЕНКО

« 22 » 19278504 квітня 2023 р.

ПРОГРАМА

фахового іспиту

231 – Соціальна робота

(шифр)

(назва спеціальності)

Освітня програма _____

Соціальна робота _____

ступінь – «магістр»

Запоріжжя, 2023

Затверджено на засіданні кафедри соціології та соціальної роботи,
протокол № 6 від 15 лютого 2023 р.

Затверджено на засіданні Вченої ради
Інституту журналістики і масової комунікації,
протокол № 4 від 24 травня 2023 р.

Укладач:

Катаєв С.Л., д.соц.н, професор кафедри соціології та соціальної роботи;

Ігрушко А.Ю., к.соц.н., доцент кафедри соціології та соціальної роботи;

Зеленкевич Л.П., к.соц.н., доцент кафедри соціології та соціальної роботи.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета фахового іспиту для вступу на здобуття ступеня магістра зі спеціальності «Соціальна робота», освітня програма «Соціальна робота», є визначення теоретичних знань, умінь та практичних навичок вступників згідно з вимогами до змісту дисциплін професійної та практичної підготовки бакалавра напряму «Соціальна робота».

Фаховий іспит проводиться в усній формі. Фаховий іспит проводиться за екзаменаційним білетом, який містить два теоретичних питання. Відповіді вступники фіксують письмово на *аркуші усної відповіді (співбесіди) на вступному іспиті* зі штампом Приймальної комісії. Тривалість підготовки вступника 45 хвилин.

Вимоги до підготовки вступника:

На фаховий іспит виносяться теоретичні питання за наступними дисциплінами: «Менеджмент соціальної роботи», «Технологія соціальної роботи».

Оцінювання знань вступників відбувається на підставі наступних критеріїв:

- правильність відповідей (правильне, чітке, послідовне і достатньо глибоке викладення ідей, понять фактів тощо);
- ступінь усвідомлення матеріалу та самостійність міркувань;
- вміння користуватися засвоєними теоретичними знаннями, науковою термінологією;
- наявність власного спостережень (аналіз, порівняльна характеристика періодичних видань в різних країнах одного періоду, що зумовлена економічними та політичними обставинами).

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

РОЗДІЛ 1. «МЕНЕДЖМЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»

Тема 1. Менеджмент соціальної роботи як різновид соціального управління

Практичне втілення соціальної політики. Мета соціальної політики.

Сутність управління соціальною роботою. Соціальне управління як тип, функція загального управління. Охоплення соціальним управлінням. Поняття менеджменту.

Поняття та особливості менеджменту соціальної роботи. Загальні принципи управління.

Тема 2. Історія та теорія менеджменту соціальної роботи

Історичні етапи розвитку науки про менеджмент. Шість основних етапів розвитку менеджменту. Основні етапи розвитку управлінської науки в Україні.

Теоретичні концепції менеджменту соціальної роботи. Сучасні концепції теорії менеджменту.

Тема 3. Організація в менеджменті соціальної роботи

Поняття, особливості та ознаки організації в менеджменті соціальної роботи. Загальні риси організації. Фактори впливу на організацію в менеджменті соціальної роботи. Компоненти організації соціальної служби. Критерії оцінки ефективності діяльності організації соціальної сфери. Фактори внутрішнього середовища та фактори зовнішнього середовища організації.

Ефективність соціальної сфери.

Тема 4. Система менеджменту соціальної роботи

Складові процесу менеджменту соціальної роботи. Закони, закономірності та принципи менеджменту соціальної роботи. Принципи соціального управління.

Методи менеджменту соціальної роботи. Структура методів управління в менеджменті соціальної роботи.

Функції менеджменту соціальної роботи. Місія та мета менеджменту соціальної роботи. Мета менеджменту соціальної роботи.

Інституційні рівні менеджменту соціальної роботи. Порівняльний аналіз основних аспектів соціальної політики та соціальної роботи.

Тема 5. Об'єкт та суб'єкт менеджменту соціальної роботи

Об'єкт менеджменту соціальної роботи. Ресурси соціальної роботи.

Суб'єкт менеджменту соціальної роботи. Підходи, моделі та методи взаємозв'язку об'єктів та суб'єктів менеджменту соціальної роботи.

Моделі організаційних структур соціальних служб. Методи побудови структури соціальної служби.

Тема 6. Особливості менеджменту соціальної служби

Менеджерські прийоми самоаналізу в соціальних службах.

Сильні сторони служби як організації. Виявлення проблем та аналіз оточення. Оцінка стратегії. Ризики діяльності соціальної служби.

Інновації в соціальних службах. Перелік інструментів менеджменту соціальної роботи. Інструментальні етапи організації.

Особливості ефективного контролю. Основні види контролю.

Тема 7. Соціальна служба як інституційна основа управління соціальною сферою

Соціальна служба. Мережа соціальних закладів в Україні. Принципи організації соціальних служб. Масштаби діяльності соціальної служби. Державні та недержавні соціальні служби.

Тема 8. Супервізія та менеджмент соціальної роботи

Супервізія як принцип, функція, метод менеджменту соціальної роботи. Супервізірство в соціальній роботі. Супервізія як принцип (комплексний, цільовий, систематизуючий). Супервізія як функція. Адміністративний та навчальний методи супервізії в менеджменті соціальної роботи.

Процес супервізії. Супервізія та консультування. Оперативний план роботи з персоналом.

Тема 9. Соціальні проекти, програми та соціальне планування в системі соціальної роботи

Соціальні проекти. Проект соціальної роботи як система. Життєвий цикл проекту. Виконання (реалізація) соціального проекту. Етапи реалізації. Логічні правила формулювання цілей. Умови управління соціальним проектом.

Соціальна програма. Цільові соціальні програми. Програмно-цільове управління. Аналіз виконання соціальної програми. Підходи до оцінювання.

Планування соціальної роботи. Типовий план соціального розвитку підприємства та його розділи. Зміни в соціальній і професійно-кваліфікаційній структурі колективу.

Тема 10. Оформлення управлінських документів

Уніфікація документів. Стандартизація. Державний класифікатор управлінської документації (ДКУД). Номенклатурний перелік уніфікованих форм документів (УФД). Завдання класифікації. Уніфікована система документації. Класи ДКУД.

Уніфікована система організаційно розпорядчої документації.

Формуляр документів та його основні реквізити. Переваги стандартизованих документів.

Тема 11. Управління персоналом

Класифікація кадрів в соціальній роботі. Кадрова політика.

Кадровий менеджмент. Системний підхід до розвитку персоналу соціальної сфери. Концепція розвитку персоналу.

Атестація робітників. Цілі та задачі атестації. Положення про порядок атестації.

Тема 12. Мотивація і стимулювання в соціальній роботі

Теорії мотивації. Ієрархія потреб. Фактори та принципи мотиваційного впливу.

Методи стимулювання діяльності персоналу. Норми та нормативи праці.

Нематеріальне стимулювання діяльності персоналу. Соціальні, моральні та соціально-психологічні методи впливу.

РОЗДІЛ 2. «ТЕХНОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»

Тема 1. Поняття та історія соціальних технологій

Появлення соціальних технологій на початку ХХ ст. Етапи розвитку соціальних технологій.

Сутність та специфіка соціальних технологій. Структура і властивості соціальної технології. Соціальна технологізація як процес оптимізації сучасної соціальної дійсності. Умови ефективності соціальних технологій. Впровадження соціальних технологій. Особливості технологічного підходу до соціальних процесів. Функції соціальних технологій. Класифікація соціальних технологій. Загальна схема соціальної технології.

Тема 2. Технології соціальної роботи в системі соціальних технологій

Технологія соціальної роботи як галузь соціальних технологій. Поняття технологій соціальної роботи у широкому та вузькому значенні. Сутність технології соціальної роботи. Етапи технологічного процесу в соціальній роботі. Функції технологій соціальної роботи. Характеристики технологій соціальної роботи. Моделі практики соціальної роботи. Технологічна специфіка і потенціал соціолого-орієнтованих, психолого-орієнтованих і комплексних моделей соціальної роботи.

Тема 3. Класифікація технологій соціальної роботи

Ознаки класифікації технологій в соціальній роботі. Види міждисциплінарних технологій соціальної роботи. Види конкретних технологій соціальної роботи. Види загальних технологій соціальної роботи. Особливості застосування загальних технологій соціальної роботи. Застосування загальних технологій у роботі з різними групами клієнтів. Найбільш значущі технологічні процедури, що включає в себе система функціональних технологій.

Тема 4. Технології соціальної діагностики та експертизи в соціальній роботі

Соціальна діагностика як технологія соціальної роботи: поняття, сутність, види, проблеми і принципи соціальної діагностики. Особливості застосування

діагностичних методів в соціальній роботі. Рівні соціальної діагностики в сфері соціальної роботи: загальносоціальний, регіональний, індивідуальний. Методологічні підходи (моделі) до соціальної діагностики. Методи аналізу діагностичної інформації. Технологічний процес діагностики в соціальній роботі: етапи та особливості. Методика діагностики середовища.

Поняття соціальної експертизи. Специфіка соціальної експертизи і межі її застосування. Учасники соціальної експертизи. Експерти у соціальній роботі. Методика підбору експертів. Етапи роботи експертів при виконанні різних моделей експертизи. Структура технології експертно-оцінної діяльності. Мета та функції соціальної експертизи. Порядок замовлення соціальної експертизи. Організаційні моделі соціальної експертизи. Підготовка експертного висновку. Ефективність соціальної експертизи: умови, оцінка.

Тема 5. Технології консультування, посередництва та соціальної профілактики в соціальній роботі

Сутність технології консультування. Вимоги до соціального працівника як консультанта. Види консультування. Особливості консультування окремих категорій клієнтів. Поняття соціального посередництва. Форми реалізації соціального посередництва. Технологія здійснення соціального посередництва.

Поняття та сутність соціальної профілактики. Методи профілактики. Об'єкти, суб'єкти та рівні соціальної профілактики. Профілактична робота з різними групами клієнтів. Технології комплексної соціальної профілактики. Форми організації профілактики.

Тема 6. Технології соціальної адаптації, реабілітації та терапії в соціальній роботі. Технології соціальної підтримки та захисту населення

Поняття соціальної адаптації. Соціальна адаптованість як інтегративний показник стану індивіда. Сутність та види дезадаптивної поведінки. Стадії переадаптації людини. Методи переадаптації. Технології соціальної роботи щодо регулювання адаптивних процесів. Поняття соціальної адаптації, дезадаптації та реадaptaції. Стадії, форми, стратегії соціальної адаптації.

Поняття соціальної реабілітації. Структура процесу реабілітації. Форми організації соціальної реабілітації. Стихійна та організована реабілітація. Види реабілітації: медична, психологічна, соціальна, професійна. Розробка індивідуальної комплексної програми реабілітації. Етапи реабілітаційного процесу. Особливості проведення реабілітації різних груп клієнтів. Основні методики соціальної реабілітації.

Поняття соціальної терапії. Зміст та етапи соціально-терапевтичного процесу. Зв'язок соціальної терапії з психологічною терапією. Основні моделі психотерапії. Терапевтичні технології, які найчастіше використовуються в соціальній роботі. Психотерапевтична компетентність соціального працівника.

Технології організації соціального обслуговування. Технології соціальної підтримки. Технології соціального захисту населення. Технології соціального патронажу. Поняття та сутність соціальної опіки та піклування. Умови установлення опіки та оформлення піклування. Нормативно-правова база опіки та піклування. Об'єкти та суб'єкти опіки та піклування. Технологія

усиновлення. Технологія встановлення піклування над неповнолітніми, недієздатними та обмежено дієздатними повнолітніми громадянами.

Тема 7. Організаційно-управлінські технології в соціальній роботі

Соціальне передбачення і соціальне проектування як технології соціальної роботи. Соціальне проектування як конструювання соціальної дійсності. Методи і методики соціального проектування. Соціальні інновації: особливості, структура, типи. Класифікація соціальних проектів. Основні принципи, етапи, стратегії соціального проектування. Технології програмно-цільового проектування.

Моделювання соціальних відносин і структур. Соціальне прогнозування як різновид діагностичних технологій. Основні види соціальних прогнозів. Функції соціального прогнозування. Етапи та методи соціального прогнозування.

Сутність технології зв'язку з громадськістю. Розвиток публік рилейшнз. Відмінність PR від реклами та пропаганди. Принципи проведення PR діяльності. Прийоми, методи та технології PR в практиці соціальної роботи. Поняття соціальної комунікації і її роль в сфері соціальної діяльності. Змістовні характеристики соціальної комунікації. Компетентність спілкування, її показники. Поняття кризового PR. Використовування преси, ТБ для створення іміджу установ соціальної сфери.

Технології групового вирішення проблем в соціальному управлінні.

Тема 8. Сутність наукових методів та їх роль в практиці соціальної роботи

Класифікація соціальних методів. Роль соціологічного знання в соціальній роботі. Психологічні методи в соціальній роботі. Педагогічні методи в соціальній роботі. Соціально-педагогічна компетентність спеціаліста в соціальній роботі. Педагогічні методи та технології. Психолого-педагогічні методи корекційного впливу. Організаційно-розпорядчі методи в соціальній роботі. Соціально-економічні методи в соціальній роботі. Технології економічної підтримки населення в сучасних умовах. Методи індивідуальної та групової роботи. Основи медико-соціальної роботи. Актуальні методи соціальної роботи.

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

<i>Бали</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
180-200 (відмінно)	Оцінюється відповідь, в якій навчальний матеріал відтворено в повному обсязі. Відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблено аргументовані висновки.
140-180 (добре)	Оцінюється відповідь, в якій відтворено значну частину навчального матеріалу, відповідь в цілому правильна, логічна та достатньо обґрунтована, дає підстави вважати, що абітурієнт виявляє знання і розуміння основних положень зі спеціальності, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки.
100-140 (задовільно)	Оцінюється відповідь, в якій відтворено основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння, надано визначення основних понять з окремими помилками.
0-100 (незадовільно)	Оцінюється відповідь на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Відповідь містить суттєві помилки.

IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

З дисципліни «Менеджмент соціальної роботи»:

1. Бех В., Бех Ю., Попов С. Соціальне управління у контексті саморегуляції соціального організму країни : [монографія]. Запоріжжя : Просвіта, 2012. 571 с.
2. Браун А. Супервізор у соціальній роботі: Супервізія догляду в громаді, денних та стаціонарних установах / А. Браун, А. Боурн; [пер. з англ. Т.Семигіної]. К.: Унів. вид-во «Пульсари», 2003. 240 с.
3. Васильєв В. В. Соціальна адаптація особистості до професійної діяльності. Соціалізація особистості : зб. наукових праць. К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2000. Вип. І. С. 3-13.
4. Главацька О. Л. Менеджмент соціальної роботи / [курс лекцій] / О.Л. Главацька. Тернопіль, ТДПУ, 2009. 65 с.
5. Горемикіна Ю. В. Моніторинг і оцінювання якості та ефективності соціальних послуг: прикладний аспект. Соціальна і демографічна економіка. 2016, № 3 (28). С. 122-132.
6. Гріфін Р., Яцура В. Основи менеджменту: Підручник. – Львів, 2001.
7. Ісаченко В. П. Менеджмент і маркетинг в організаціях соціально-педагогічної сфери : навчальний посібник // Уклад. : В. П. Ісаченко. – Умань, 2017. – 182 с. – режим доступу: <https://dspace.udpu.edu.ua/handle/6789/9912>
8. Колбіна Л. А. Менеджмент соціальної роботи : навч. посіб. Одеса, 2017. 406 с.
9. Лукашевич М. П., Туленков М. В. Менеджмент соціальної роботи: теорія і практика : навч. посіб. К. : Каравелла, 2007. 340 с.
10. Міщенко Д. А., Міщенко Л. О. Удосконалення фінансування соціальної інфраструктури в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 22. С. 13-16.
11. Осовська Г.В. Менеджмент організацій: Навчальний посібник. - К.: Кондор, 2005. 853 с
12. Палеха, Ю. І. Загальне документознавство : Навч. посіб. / Ю.І. Палеха, Н. О. Леміш. – К. : Ліра-К, 2008. – 393 с.
13. Песоцька О.П., Дєдов Є.Г. Менеджмент соціальної роботи: навч. посіб. Для студ. Спец. «Соціальна робота», «Соціальна педагогіка» /О.П. Песоцька, Є.Г. Дєдов Луганськ: Альма-матер, 2012. 110с.
14. Соціальна робота: менеджмент соціальної роботи / [В.П. Андрущенко, І.І. Мигович, В.П. Бех та ін.] К.: ДЦССМ, 2003. Кн.7. 276 с.
15. Тимошко Г. М. Організація діяльності державних і спеціалізованих соціальних служб: навчальний посібник / Г. М. Тимошко. - 2-е вид., доп. і переробл. Ніжин: ПП Лисенко М. М., 2014. 248 с.
16. Тимошко, Г. М. Менеджмент соціальної роботи: навчальний посібник / Г. М. Тимошко. - 2-е вид., доп. і переробл. Ніжин: ПП Лисенко М. М., 2014. - 308 с.

17. Управлінські аспекти соціальної роботи Курс лекцій / М. Ф. Головатий (кер. авт. кол.), М. П. Лукашевич, Г. А. Дмитренко та ін. К.: МАУП, 2004. 368 с.
18. Швецова-Водка, Г. М. Документознавство : Навч. посіб. / Г.М. Швецова-Водка. – К. : Знання, 2007. – 398 с. : іл., табл.
19. Шендеровський К. Менеджмент у соціальній роботі. К.: Главник, 2007. 207с.
20. Шахрай В.М. Технології соціальної роботи. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури. 2006.

З дисципліни «Технологія соціальної роботи»:

1. Бех В. П., Лукашевич М.П. , Туленков М.В. Соціальна робота в сучасному суспільстві : монографія. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2008. 601 с.
2. Гірник А.М. Соціальна робота і програми відновного правосуддя: теорія і практика /А.М., А.О. Горова, Л.П. Дума К. : Вид. Захаренко В.О., 2009. 89 с.
3. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. І.Д.Звереві. Київ, Симферополь: Універсум, 2012 536 с.
4. Зверева І.Д. Оцінка потреб дитини та її сім'ї: від теорії до практики: Навч. посіб. У 2-х част. / Зверева І. Д., Кияниця З. П., Кузьминський В. О., Петрочко Ж. В. К.: Задруга, 2011. Част. I. – 244 с.
5. Карпенко О. Г. , Романова Н.Ф. теорія та практика соціальної роботи : навчальний посібник / О.Г. Карпенко, Н.Ф. Романова. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2015. – 408 с.
6. Лютий В.П. Технологія соціальної роботи: Конспект лекцій: Розділ 1. Загальні технології соціальної роботи. – К.: Академія праці і соціальних відносин, 2003. – 75 с.
7. Максимова, Н.Ю. Соціальна робота з сім'єю : підруч. для студентів ВНЗ / Н. Ю. Максимова ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. К. : Київський університет, 2015. 350 с.
8. Оцінювання потреб клієнтів соціальних служб. Методичні рекомендації для закладів та установ, що працюють із вразливими групами населення / упоряд. Майорова Н.В. К.: ТОВ «ЛДЛ», 2007. – 205 с
9. Представництво інтересів соціально вразливих дітей та сімей ; [навч. посібник] / За ред. Т. В. Семигіної. – К. : Четверта хвиля, 2004. – 206 с.
10. СемигінаТ. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
11. Слосанська, Г.І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи : монографія / Ганна Слосанська ; Тернопіл. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. Тернопіль : Осадца Ю. В. [вид.], 2018. 381 с.
12. Соціальна робота: Підручник / В.А. Поліщук, О.П. Бартош-Пічкара, Н.М. Горішна, Г.В. Лещук, О.Ю. Пришляк / За ред. Н.Г. Ничкало.- Тернопіль: Збруч, 2010. - 330 с.

13. Соціальна робота в Україні: Навч. посібник / І.Д. Зверева, О.В. Безпалько, С. Я. Харченко та ін. За заг ред. І. Д. Зверєвої, Г.М. Лактіонової. – К.: Центр навчальної літератури, 2004.

14. Соціальна робота: В 3 ч. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2004. – Ч. 3.: Основи соціальної роботи / А.М. Бойко, Н.Б. Бондаренко, О.С. Брижовата та ін.; За ред. Т.В. Семігіної, І.М. Григи. – 2004. – С. 28-52.

15. Соціальна робота (теорія і практика): Підручник для студентів вищих навчальних закладів / М. П. Лукашевич, Т. В. Семігіна. К. : Каравела, 2009. 368 с.

16. Теорії і методи соціальної роботи: Підручник / За ред. Т. В. Семігіної, І. І. Миговича. – К.: Академвидав, 2005.

17. Теорія та практика соціальної роботи: навч. Посібник / О.Г. Карпенко, Н.Ф. Романова. – К.: Видавничий дім «Слово», 2015. – 408 с.

18. Технології соціальної роботи : навч. посібник / Уклад. Н.М. Коляда, Н. В. Левченко – Умань : Візаві, 2018. – 338 с.

19. Технології соціальної роботи і соціальної допомоги в умовах трансформаційного періоду: навчально-методичний посібник / за заг. ред. А. О. Полянничко, А. В. Кирилук. Суми : ФОП Цьома, 2020. 336 с.

20. Шахрай В. М. Технології соціальної роботи. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 464 с.